

IZBOR SJEMENA

Josip Dočkal¹
(1859)

Buduć da u sjemenu ima, ne samo buduća klica biljke, nego i prva hrana, kojom će se ova klica pitati; buduć da zdravo sjeme više daje hrane nego nezdravo: to je očevidno, da će bilje od dobra sjemena bolje rasti i uspjevati, nego od slaba i nezrela.

Evo glavnog pravila, koje nam za zrnatu sjemenje (neznato su lukovice i gomolji!) ima služiti: sjeme treba na vlaču izabrati, to jest, odrediti treba, dok su još u polju biljke, n. p. od žita, s kojih ćemo spraviti sjeme za buduću sjetvu. Dobro je sjeme ono u kojeg je savršena klica i dovoljna mu hrana. Da li pako sjeme ima ova svojstva, to se može prosuditi, samo dok je u klasu. Jer samo ono žito dat će ti posve zdrava sjemena, koje je jednako raslo, u isto vrijeme cvjetalo i dozrelo; kojemu nije zlo vrijeme nahudilo, nit ga sniet napala; koje nit je preriedko, nit pregusto; nit u vrlo vlažnoj zemlji, nit u presuhjoj.

Ako dakle za rana odabereš, koji ćeš komad usjeva ostaviti za sjeme, a ono možeš oko toga komada pomljivo nastojati; da dobro dozri, malo kasnije ga požeti, snoplje od vlage sačuvati, u horu ga kući odvesti i na sgodnu mjestu do sjetve čuvati. Ako pako odabireš sjeme od omlaćenog i ovijanog žita, nikako nemožeš znati, jesi-li dobro zrno odabrao, jer neznaš, s koje zemlje je ono zrnje.

Dakle pazi, da ti sjeme bude zdravo i savršeno: ovo će ti pokazati njegova veličina. Nevalja, da je sjeme preveliko, al neka nebude ni premaleno, a najbolje je srednje ruke. Jošte pazi u žitnoga sjemena, da nije plosnato nego oblo, da se živo svietli, i da je teško, to jest jakleno ili jedro. Sinjavo, nesvietleće se zrnje bilo je pokislo, a svaka vlaga hudi sjemenu.

Kada dakle izabereš vlaču za sjeme, izberi onakvo, u kojem neima korova ili drača. Niti od prebujnoga usjeva neuzimaj zrnja za sjeme, jer ni ovo nije dosta jedro. Ne odaberi za sjeme ni onoga, na kojem si zamietio snieti, pikca, medljike ili glavnice; nago samo onakav usjev, od kojega se dobiva slabo snoplja, a mnogo zrnja.

Dobro je da sjeme prije sjetve živim vapnom posiplje, jer je za ovo dokazano, da uništjuje sjemenke od snieti. Spravljaj od god do god sjeme. Bolje je da uzimaš dovoljno sjeme nego snetljivo ili drugčije bolešljivo sjeme. Najbolje ćeš proći, ako ovakvo žito, namijenjeno za sjeme, uzčuvaš u klasju, koje ćeš stoprv onda ovrći ili omlatiti, kad ti uztreba. U klasju je svaka zrnka skrivena i omotana pljevami, koje nepuštaju vlage do zrnja, a upravo vlaga je kriva, ako žito tuhne ili se upljesnivi.

Kad čovjek sve ovo dobro uvaži, mora se uvjeriti, da je zaista vriedno, i da se plaća trud, uložen u izbor i čuvanje dobra sjemena. (Gospodarski list 10/1859)

¹ Josip Dočkal, providnik gospoštije Kraljevec prečasnoga kaptola zagrebačkoga i odbornik gospodarske podružnice dugoselske.